

Styret i BN BANK ASA
Postboks 2415 Torgarden
7005 TRONDHEIM

VÅR REFERANSE

21/12524

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET

Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1.
ledd nr. 2

Gjelder kun merkede avsnitt

DATO

07.07.2022

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i BN-Bank 25. januar 2022. Tilsynet var en del av Finanstilsynets løpende oppfølging av bankens bruk av internmodeller for kapitalkravsberging (IRB-metoden), jf. forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften), §45.

Til grunn for rapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 17. mars 2022 og styrets kommentarer i brev av 3. mai 2022.

Om IRB-systemet i BN Bank

BN-Bank har hatt tillatelse til å benytte IRB-metoden for kapitalkravsberging siden 2014. Banken benytter IRB-metoden til å beregne kapitalkrav for utlån til personkunder og til foretak, hovedsakelig lån med pantesikkerhet i eiendom. IRB-metoden innebærer at risikovekten på hvert enkelt utlån beregnes ut fra bankens egne estimater for misligholdssannsynlighet (PD) og tapsgrad (LGD). Bruk av IRB-metoden for kapitalkravsberging stiller omfattende krav til bankens estimering og validering av PD og LGD. Videre må disse estimatene spille en sentral rolle i bankens risikostyring, beslutningsprosesser, kredittinnvilgelse, kapitalallokering og selskapsstyring, jf. kapitalkravsforordningens artikkel 144 (1b).

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport vesentlige reduksjoner i gjennomsnittlige risikovekter i bankens foretaksporfølje siden 2019, som skyldtes redusert PD og redusert løpetidsparameter (M). Ifølge kapitalkravsrapporteringen har risikovekt og PD økt siden 3. kvartal 2021, mens løpetiden er ytterligere redusert i rapporteringen per 31. mars 2022. Finanstilsynet registrerer at banken vil gjøre nærmere analyser av løpetidsparameteren som del av valideringen. Finanstilsynet legger til grunn at styret vurderer om løpetidsparameteren som benyttes i kapitalkravsbergingen reflekterer faktisk løpetid og risiko. Dersom løpetidsparameteren ikke reflekterer den faktiske risikoen, skal denne hensyntas i vurderingen av kapitalbehov i pilar 2, jf. kapitalkravsdirektivets artikkel 104a.

Banken søkte om tillatelse til modellendringer 30. juni 2021, disse er til behandling i Finanstilsynet.

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Even Rytter
Dir. tlf 22 93 98 00

Anvendelse av IRB-modellene

For utlån til foretak benytter banken kontantstrømsmodeller hvor låntakers inntekter knyttet til de finansierte eiendommene simuleres basert på leiekontrakter, egenskaper ved eiendommen og utvikling i makrosenarier. Misligholdssannsynligheten (PD) beregnes ut fra andelen av simuleringene hvor inntektene ikke er tilstrekkelige til å dekke låneforpliktelsene (renter og avdrag). I simuleringene beregnes markedsverdier på eiendommene ut fra de simulerte kontantstrømmene og simulerte yields. Simulerte eiendomsverdier i scenariene som viser mislighold brukes til å beregne tapsgraden (LGD). Finanstilsynet fikk i forkant av tilsynet oversendt beslutningsgrunnlag som viser hvordan modellene er anvendt i et utvalg kredittsaker. I flertallet av disse sakene hadde banken forutsatt en vesentlig kortere løpetid på engasjementene enn simuleringshorizonten forutsatt i modellen. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at dette ikke synes å være i tråd med premisset for modellen, og reiste spørsmål om usikkerheten knyttet til låntakers mulighet til å innfri lånet ved kontraktsutløp er tilstrekkelig hensyntatt.

Styret anfører i svarbrevet at sannsynlighet for innfrielse hensyntas etter en konkret vurdering i hver enkelt sak, både ved innvilgelse og ved årlig risikoklassifisering. Styret viser videre til at banken har valgt å tilby lån med en definert begrenset løpetid for å kunne avslutte engasjementet eller reforhandle betingelsene ved kontraktsutløp. Eventuelle forlengelser etter utløp skjer etter en fornyet kredittbehandling,¹ og kunder som ikke tilfredsstiller bankens krav får ikke forlenget engasjementet.

Etter Finanstilsynets vurdering er ikke bruk av modellen for lån med kort kontraktsmessig løpetid i tråd med premisset for tillatelsen, og usikkerheten knyttet til innfrielse ved kontraktens utløp er ikke tilstrekkelig hensyntatt i modellbruken. Finanstilsynet vil følge opp dette i egen sak.

Det framgår av bankens valideringsrapport at PD og LGD overstyres for vesentlige andeler av foretaksporføljen og at overstyringene hovedsakelig reduserer estimatene. Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål om dette er forsvarlig. Styret svarer at oppdatert yieldmatrise og nytt rammeverk vil begrense behovet for overstyringer. Finanstilsynet mener usikkerheten knyttet til modellenes egnethet og anvendelse innebærer en betydelig usikkerhet om modellenes evne til å fange risikoen på engasjementsnivå, og at banken derfor inntil videre ikke bør overstyre engasjementer til bedre PD- eller LGD-klasser.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at valideringen viser betydelig konsentrasjon i de bedre scoreverdiene for kvalitative modellvariabler, og ba styret redegjøre for status for arbeidet med å forbedre retningslinjer for og oppfølging av disse variablene. Det framgår av styrets svar at banken arbeider med å tydeliggjøre kriteriene for kvalitative variabler og skaffe et bedre datagrunnlag for oppfølging. Finanstilsynet legger til grunn at dette vil resultere i mer nøytrale scoreverdier, og vil følge opp dette i behandlingen av modellendringer og ved senere tilsyn.

Yieldmatrisen

Yieldmatrisen, som viser avkastningskrav for ulike typer eiendom, er en sentral komponent i LGD-modellen. På bakgrunn av lave renter og inflasjon og utviklingen i eiendomsmarkedet, besluttet banken i 2021 å oppdatere verdiene i matrisen. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at yieldmatrisen er en sentral forutsetning i modellen og at endringen innebar vesentlige reduksjoner i verdiene. Endringen burde følgelig vært omsøkt, og banken bør varsle eller søke Finanstilsynet ved framtidige endringer. Styret bekrefter i tilsvaret at banken har etablert en rutine som beskriver når og hvordan yieldmatrisen skal oppdateres og at den vil varsle, og eventuelt søke, ved

varslingspliktige endringer. Finanstilsynet påpeker at det makroøkonomiske bildet nå er annerledes enn det som lå til grunn for oppdateringen i 2021, blant annet med økende inflasjon og renter, og at yieldmatrisen må hensynta usikkerhet knyttet til eiendomsverdiene. Banken har opplyst at yieldmatrisen skal gjennomgås kvartalsvis. Finanstilsynet legger til grunn at banken følger utviklingen løpende og oppdaterer yieldmatrisen dersom det er nødvendig for å sikre forsvarlige verdivurderinger. Finanstilsynet ber om en oppdatert vurdering etter første gjennomgang, senest 30. september 2022.

Validering

Bankens validering av LGD-estimatene var basert på observerte tapsgrader kun for avklarte mislighold. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at observasjoner fra uavklarte mislighold, ifølge regelverket og bankens nye valideringsrammeverk, skal inngå i valideringen, og ba styret forklare hvordan disse observasjonene skal inngå. Styret viser i svaret til søknadsdokumentasjon for omsøkte modellendringer. Finanstilsynet presiserer at å utelate observasjoner fra uavklarte mislighold eller overvurdere gjenvinningen i slike saker, kan innebære at tapsgradene undervurderes. Finanstilsynet vil følge opp metodikken i behandlingen av omsøkte modellendringer og ved framtidig gjennomgang av valideringsrapportene.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at banken vil inkludere følgende forhold i valideringen:

- vurdere hvorvidt nivåene på risikovekter, kapitalkrav og forventet tap er målt forsvarlig
- analyser av løpetiden – både hvordan løpetiden påvirker PD og LGD og hvorvidt kontraktsmessig løpetid samsvarer med reell løpetid
- eventuelle justeringer av LGD-modellen for boliglån for å tilpasse nivåene til Finanstilsynets referansemodell for boliglån
- separat validering av seniorlån

Valideringsrapporten for utfallsåret 2021 bes oversendt Finanstilsynet når den er styrebehandlet.

Størrelsesparameteren

Bankene kan ta hensyn til størrelsen på motparten i beregningen av korrelasjonsparameteren som inngår i risikovektberegningen, jf. kapitalkravsforordningen artikkel 153 nr. 4. Størrelsesparameteren (S) har standardverdien 50, men kan settes lavere dersom foretakets omsetning, eller samlede eiendeler dersom dette er et mer relevant mål på foretakets størrelse, er under 50 millioner euro. Det framkom under tilsynet at banken arbeidet med å oppdatere beregningsmetodikk for størrelsesparameteren, slik at parameteren baseres på samlede eiendeler dersom dette er et mer relevant mål på foretakets størrelse. Det framgår av varsel sendt 27. juni 2022 at banken har oppdatert beregningsmetodikken. Finanstilsynet vil gjennomgå varselet.

For Finanstilsynet

Inga Baadshaug Eide
fung. seksjonssjef

Even Rytter
førstekonsulent